

Srbská vláda nemá záujem silných srbských pozíciách v Kosove. Predseda združenia Kosovský front Alexander Kravčenko v rozhovore pre DespiteBorders

Michal Ondrejčík | 31.01.2011

Alexander Kravčenko je predsedom občianskeho združenia Kosovský front, ktorý pôsobí hlavne v Rusku ale aj Kazachstane, Lotyšsku a na Ukrajine. Organizácia vznikla ako reakcia na vyhlásenie nezávislosti Kosova. Jej hlavnou úlohou je pomáhať srbskému národu vyriešiť kosovskú otázku spravodlivým spôsobom. Kravčenko je tiež hlavným redaktorom projektu „Srpska.Ru“, predsedom Moskovskej slovanskej spoločnosti, členom centrálnej rady hnutia „Narodny Sobor“ a napokon riaditeľom asociácie vojensko-vlasteneckých klubov „Stjag“. Počas vojny v Bosne a Hercegovine pôsobil ako ruský dobrovoľník bojujúci na strane Srbov. Vďaka spomenutým aktivitám je v Rusku považovaný za odborníka na srbské otázky. Redakcii portálu DespiteBorders sa podarilo s ním kontaktovať a požiadali sme ho o rozhovor na tému aktuálneho vývoja v Kosove.

V Kosove žije stále menej a menej Srbov – sťahujú sa do iných častí Srbska. Čím menej Srbov tam žije, tým menšia je šanca na navrátenie Kosova. Akým spôsobom by bolo možné ich tam udržať? Za Vojislava Koštunicu existoval program, ktorý im poskytoval rôzne úľavy (napr. oslobodenie od komunálnych poplatkov), neskôr však bol zastavený. Malo by sa v podobnom programe pokračovať? Prečo sa Kosovský front (ďalej aj „KF“) nesnaží zriadiť nejaký fond „Moskva-Kosmet“ (v rámci štvrtého kosovského úderu KF) a podobným spôsobom podporovať tam žijúcich Srbov?

No, otázka tkvie v tom, či majú Srbi ostať v Kosove alebo nie a odpoveď na ňu nie je jednoznačná. Väčšina srbských obyvateľov Kosova a Metohije by možno opustila túto srbskú pokrajinu, ak by mala možnosť sa presťahovať do Srbska alebo niekam inam, kde by mala

pohodlné miesto pre život. Nemôžu to však urobiť, lebo ich nikto nikde nečaká. Preto ich zotrúvanie na území Kosova a Metohije je vlastne vynúteným, odhliadnuc od ťažkých podmienok. Bezpodmienečne, srbský štát je povinný týmto ľuďom zabezpečiť dôstojný život na území, ktoré je fakticky bojovým poľom. Napríklad Srbsko by mohlo vyplácať peňažné kompenzácie už len za to, že tam vôbec žijú. Ale bohužiaľ, kompenzácie sa nevyplácajú ani kvôli tomu. V skutočnosti súčasná srbská vláda nemá záujem na tom, aby v Kosove a Metohiji boli silné srbské pozície.

Kosovský front nedisponuje v súčasnosti významnou verejnou podporou ruskej spoločnosti, a preto nemôže brať na seba bremä pokusu riešenia dlhodobého problému prežitia srbského obyvateľstva v Kosove. Vidíme našu úlohu predovšetkým v pomoci srbským vlasteneckým silám, s tým aby zmenili politickú situáciu v samotnom Srbsku, aby sa sám srbský štát začal zaoberať týmito otázkami.

Začiatkom augusta tohto roka misia KFOR spustila proces odovzdávania srbských chrámov do rúk albánskych policajných štruktúr. Jedným z týchto kláštorov odovzdaným kosovskej milícii je Kláštor svätých archanjelov, ktorý bol v r. 2004 zničený Albáncami. Oliver Ivanović povedal, že v tomto kroku nevidí problém, pretože policajti strážiaci svätostánky budú väčšinou Srbi. No napriek tomu mnísi spevňujú brány a posilňujú múry... Aký je Váš názor na tento krok? Stotožňujete sa s pánom Ivanovićom?

Medzinárodné sily sú už v Kosove viac ako 10 rokov. Počas tohto obdobia sa prakticky nič neurobilo na zaistenie bezpečnosti obyvateľov pokrajiny. V tejto súvislosti sú obavy o ich životy a ich majetok celkom opodstatnené, a to napriek skutočnosti, že sa objavia nové štruktúry pre zaistenie bezpečnosti v pokrajine.

DespiteBorders

Ruská federácia sa rozhodla venovať na opravu zničených pravoslávnych srbských svätýň v Kosove približne 2 mil. USD v horizonte 2010 – 2011. Avšak iba v prvých piatich rokoch od vpádu vojsk NATO bolo zničených približne 115 chrámov. Budete lobovať v nasledujúcich rokoch za prolongáciu tohto programu? Ako možno garantovať nedotknuteľnosť opravených svätýň v budúcnosti, aby sa história neopakovala?

Rusko sa rovnako ako ktorákoľvek iná pravoslávna krajina musí podieľať na rekonštrukcii kosovských svätýň. Trváme však na tom, aby sa tieto otázky riešili v prvom rade srbským štátom a spoločnosťou a tiež Srbskou pravoslávnu cirkvou. Preto by sa z nášho pohľadu mala ruská vláda snažiť primäť srbskú vládu na adekvátnejší a aktívnejší postoj v tejto otázke.

Milan Ivanović sa v prvej polovici septembra vyjadril, že kosovskí Srbi hľadajú na Rusko ako na spásu. Myslel tým aj fakt, že sú pripravení hromadne požiadať o ruské občianstvo. Ste pripravení poskytnúť im pri tom pomoc?

Kosovský front nemôže udeľovať ruské občianstvo, pretože nie je štátnou štruktúrou. Okrem toho, nepovažujeme za vhodné presunúť značný počet Srbov do Ruskej federácie. Podporujeme však myšlienku udelenia ruského občianstva kosovským Srbom. Tým skôr, že podobné precedensy už prebehli v prípade Podnesterska, Abcházska a Južného Osetska. Ak by mnohé tisíce zbedačených srbských obyvateľov Kosova a Metohije mali ruské občianstvo, tak by to bolo ďalšou zárukou pre ich bezpečnosť do budúcnosti - dôležitým faktorom pre vyriešenie kosovskej otázky spravodlivým spôsobom.

Pre srbský informačný portál Vesti online ste sa vyjadrili, že Vám srbská vláda neposkytuje konkrétnu pomoc a dodali ste, že najintenzívnejšie spolupracujete so Združením vojnových veteránov srbských krajín 1990 – 1999 „Patriotski front“. Pokiaľ mi je známe, uzatvorili ste s Patriotským frontom dohodu týkajúcu sa spolupráce vo vojensko-vlasteneckej výchove mládeže v Srbsku. V rámci tejto dohody ste už zorganizovali letný tábor v Bačkej Palanke. Aké formy spolupráce budú nasledovať?

Vojensko-vlastenecká výchova mládeže v Rusku zaznamenala veľký rozvoj. Jedná sa o veľmi účinný prostriedok výchovy mladej generácie v duchu tradičných hodnôt. Súčasná ruská vojensko-vlastenecká výchova má korene vo všeslovanskom sokolskom hnutí, ktoré vzniklo v Česku a na Slovensku v 19. storočí. Z tejto pozície propagujeme ruské skúsenosti v Srbsku, s cieľom výchovy srbskej mládeže, ktorá sa v blízkej budúcnosti bude aktívne podieľať na riešení „kosovskej otázky“. V súčasnej dobe sa plánuje návšteva Ruska predstaviteľmi radu srbských pravoslávnych vlasteneckých organizácií za účelom zoznámenia sa s našimi skúsenosťami v tejto oblasti. V budúcnosti by sme chceli zorganizovať veľké medzinárodné mládežnícke vojensko-vlastenecké zhromaždenie v Srbsku s cieľom poskytnúť predovšetkým morálnu podporu srbskému ľudu.

V r. 2007 ste sa zúčastnili podpisu Zmluvy o pobratimstve medzi Zväzom verných Kozákov a Federáciou srbských sokolov na radnici mesta Kragujevac ako vedúci asociácie vojensko-vlasteneckých klubov „Stjag“. Predtým ste v apríli r. 2007 ste navštívili srbských sokolov v Kragujevci, aby ste sa oboznámili so stavom vojensko-vlasteneckej výchovy v Srbsku. Zväz verných Kozákov pôsobí ako kontaktné zastupiteľstvo KF v Kyjeve. Čo všetko ste dosiahli v rámci vašej trojstrannej spolupráce od r. 2007 a čo plánujete do budúcnosti?

DespiteBorders

Všetky naše projekty v oblasti vojensko-vlasteneckej výchovy v Srbsku po roku 2007 (konkrétne - organizovanie táborov, návšteva srbskej delegácie v Rusku a ruskej delegácie v Srbsku) sú plodmi tých prvých kontaktov.

Spolupracujete so Snemom zväzu miest a obcí z Autonómnej pokrajiny Kosovo a Metochija alebo s predsedom Srbskej národnej rady severného Kosova Milanom Ivanovičom? Aký charakter má vaša spolupráca?

Bohužiaľ, nespolupracujeme. Je potrebné poznamenať, že mnohé organizácie v Srbsku, sa vyhýbajú kontaktu s Kosovským frontom, čo je na jednej strane pochopiteľné, no na druhej strane sme sklamaní v tomto ohľade.

Vo svojich projektoch sa venujete biskupovi Artemijovi (pozri interview na stránke KF). Ste s ním v kontakte? Ak áno, ako by ste charakterizovali vaše vzájomné vzťahy? Ako pomáhate Vladykovi Artemije v boji za Kosovo? Spolupracujete s ním aj z titulu čelného predstaviteľa Srbskej národnej rady Kosova a Metohije? Ako hodnotíte fakt, že bol zbavený funkcie? A ako hodnotíte novembrové udalosti v kláštore v Dudokom Potoku?

Kosovský front je nekonfesnou organizáciou. V našich radoch sú aj ateisti, katolíci alebo moslimovia. Aj keď, samozrejme, väčšina aktivistov KF sú pravoslávni veriaci. Sme otvorení spolupráci so všetkými silami, ktoré sú zástancami zachovania Kosova v rámci Srbska a samozrejme, že sme aktívne spolupracovali s biskupom Artemije od samého začiatku nášho hnutia. V tejto chvíli s ním nie sme v úzkom kontakte, no všeobecný názor našich aktivistov smeruje k tomu, že udalosti okolo biskupa Artemija boli a sú zamerané na oslabenie srbských

pozícií v Kosove a Metohiji. Podľa nášho názoru, to, čo sa stalo s Raškovo-prizrenskej eparchií Srbskej pravoslávnej cirkvi, je nedôstojné pre ľudí ortodoxného vyznania.

V minulosti sa objavovali na internete bannery Gardy cára Lazara, na ktorých v pravom dolnom rohu bola uvedená internetová adresa jedného vášho projektu – Srpska.Ru. Spolupracovali ste niekedy s Hadži Andrejom Miličom alebo je ten banner jeho súkromnou iniciatívou?

Umiestnenie nášho banneru bolo súkromnou iniciatívou pána Miliča. V roku 2007 sme však boli v kontakte s predstaviteľmi Gardy sv. cára Lazara, ale z mnohých dôvodov sme sa zriekli styku s týmito ľuďmi.

Kosovský front je známy tým, že posiela rôznu humanitárnu pomoc kosovským Srbom a dary pre deti kosovských Srbov. Na základe akého kľúča vyberáte konkrétne rodiny? Sú vyberané na základe spolupráce s občianskymi združeniami? Ak áno, s akými?

Dary zhromaždené aktivistami Kosovského frontu sa posielajú na adresy určených organizácií v Srbsku. Napríklad predtým sme posielali zásielky na adresu Raško-prizrenskej eparchie v meste Gračanica. Srbské organizácie vo vlastnej réžii určujú príjemcov darov a inej humanitárnej pomoci.

Oliver Ivanović radí srbskej občine Kosova nebojkotovať voľby, kosovskí Srbi to napriek tomu robia. Srbská svetská moc v Kosove je ochromená – Belehrad pomaličky ruší paralelne (niekde už len na papieri) existujúce miestne orgány (za čo bol kritizovaný Srbskou radikálnou stranou a Srbskou národnou radou Kosova

a Metochije). Čo by ste odporúčali kosovským Srbom? Čo je lepšie v tomto prípade pasívny alebo aktívny odpor?

Podľa nášho názoru – aktívny odpor. História – dávna alebo nedávna, nás učí, že len v tomto prípade tu môže byť určitá nádej.

Aký máte názor na osobu Olivera Ivanovića? Ste spokojný s činnosťou srbského ministerstva pre Kosovo? Podľa nám dostupných informácií je prakticky mŕtve...

Úplne s Vami súhlasím.

Ak by Srbsko chcelo vstúpiť do NATO, muselo by uznať nezávislosť Kosova. Dimitrij Rogozin povedal, že ak sa tak stane Rusi nebudú môcť byť väčšími Srbmi ako Srbi samotní a budú musieť nezávislosť Kosova uznať. Čo si o tom myslíte?

Pred vstupom do NATO by Srbsko muselo vstúpiť do EÚ. A vstupom do EÚ by Srbsko muselo tiež uznať nezávislosť Kosova. Sme presvedčení a dúfame, že Srbsko nikdy neprijmú do EÚ nieto ešte do NATO. Preto, Rusko nikdy nebude v pokušení uznať „nezávislosť“ kvázi štátu „Kosovo“. Najmä preto, že posledné prieskumy verejnej mienky v Srbsku ukazujú, že pre Srbov otázka vstupu krajiny do EÚ nie je nejako zvlášť atraktívnou.

Podľa niektorých albánskych analytikov bude vytvorený veľký albánsky štát v r. 2013. V Kosove v decembri sa na treťom mieste (12 percent hlasov) v parlamentných voľbách umiestnila strana, ktorej líder – Albin Kurti (a samozrejme aj strana samotná) presadzuje vytvorenie spoločného štátu Kosova a Albánska. Čo si o tejto myšlienke myslíte? Ak tomu náhodou dôjde, aké kroky podniknete?

Veľké Albánsko je už fakticky založené. A naše kroky zostávajú rovnaké - primäť ruskú vládu k razantnejším krokom vo vzťahu k bezpráviu albánskych banditov.

V r. 2003 OSN vyhlásila v Kosove zbraňovú amnestiu s cieľom odzbrojenia Albáncov – dokonca sa vyplácali aj peňažné kompenzácie. Podľa vtedajších odhadov Albánci majú v držbe približne 300 tisíc zbraní –vrátených však bolo iba 155 kusov. Myslíte si, že hrozí ďalšia vojna – tento raz druhá etapa vojny za Veľké Albánsko...?

Hrozba vojny je tu vždy. Dnes už však nie je cieľom Veľké Albánsko, ktoré, ako už bolo povedané, v skutočnosti už existuje. Oči Albáncov sa dnes upierajú na južné provincie Veľkého Srbska, kde vzhľadom k ťažkej hospodárskej situácii dochádza k zníženiu počtu obyvateľov. A albánska spoločnosť vníma neschopnosť Srbov im odolávať, ako neschopnosť srbského národa ako takého. A tak sa v nadchádzajúcich desaťročiach bude albánska expanzia zamerat' na tieto oblasti a na ich pripojenie k Veľkému Albánsku buď ekonomickými alebo vojenskými prostriedkami.